

Bulletin 2001, 2 PIV-pilot buitengerechtelijke kosten (Bewerkt door Mr. W.S. de Vries, Univé)
Bulletin 2001, 2 Causaliteitsafweging of billijkheidscorrectie (Bewerkt door Mr.P.J.M. Houben, Interpolis)
Bulletin 2001, 2 De rol van deskundigen in het schaderegelingsproces (Bewerkt door Mr. A.F.J. Blondeel, AMEV Personenschade)
Bulletin 2001, 2 Digitaal tijdperk in beweging (Bewerkt door C. Visser, AXA)
Bulletin 2001, 2 Procedure verhaalsrecht buitengerechtelijke kosten (Bewerkt door Mr. R.Ph. Elzas en mr. R.H.J. Wildenburg, Dirkzwager Arnhem)
Bulletin 2001, 2 Verkehrsgerichtstag Goslar 2001 (Bewerkt door J.L.M. Misana, Lid Raad van Advies)

Bulletin 2001, 2 PIV-pilot buitengerechtelijke kosten (Bewerkt door Mr. W.S. de Vries, Univé)

In PIV-Bulletin 2000/08 bent u geïnformeerd over de PIV-pilot Buitengerechtelijke Kosten.

Wij willen u graag bijpraten over de stand van zaken. Voor diegenen die niet meer precies weten wat deze pilot inhoudt, volgt hieronder eerst een korte beschrijving van de pilot.

Beschrijving pilot

Door de PIV-werkgroep Buitengerechtelijke Kosten is in 1998 een studie verricht naar

buitengerechtelijke kosten in personenschadedossiers.

Aanleiding was de, ook nu nog, actuele constatering dat in de praktijk van de letselschaderegeling het onderwerp buitengerechtelijke kosten regelmatig discussie oplevert.

De centrale vraag van het onderzoek was of het mogelijk is tot een vorm van normering

te komen die:

- a. bewerkstelligt dat de redelijke kosten worden vergoed;
- b. de sfeerbedervende discussies over buitengerechtelijke kosten uitsluit;
- c. aanvaardbaar is voor de betrokken partijen (belangenbehartigers en verzekeraars); en
- d. is gebaseerd op een eenvoudig te hanteren model.

Ter invulling van het begrip redelijke kosten werd gekozen voor een grootschalig dossieronderzoek bij zes grote verzekeringsmaatschappijen. Er werden ± 1.000 (in 1997 afgewikkelde) dossiers onderzocht. Van ieder dossier werd geregistreerd wat daadwerkelijk door de verzekeraar aan de belangenbehartiger aan buitengerechtelijke kosten is betaald. Op basis van deze gegevens is vervolgens door Ernst & Young een regressie-onderzoek uitgevoerd en een model (een staffel) ontwikkeld.

Met deze staffel kan, gegeven het bedrag van de (persoonlijke) schade, het bedrag van de buitengerechtelijke kosten gemakkelijk worden gevonden.

Uit het onderzoek van Ernst & Young blijkt bovendien dat, indien de buitengerechtelijke kosten op basis van de staffel worden vergoed, de kans nagenoeg is uitgesloten dat een belangenbehartiger met een letselportefeuille van tenminste 25 zaken meer of minder

betaald krijgt dan hij zonder staffel vergoed zou hebben gekregen.

Het PIV heeft vervolgens een groep van veertien belangenbehartigers (advocaten en schaderegelingsbureaus) uitgenodigd om het model (de staffel), samen met de zes verzekeraars van de werkgroep, door middel van een pilot in de praktijk te testen. Met deze praktijktest is het vooral belangrijk te achterhalen of de optelsom van de vergoedingen volgens de staffel op hetzelfde niveau ligt als de optelsom van de vergoedingen in de zaken waarvoor de staffel niet geldt.

Stand van zaken pilot

De pilot is gestart in mei 2000 en zal een jaar duren. Gedurende dat jaar zullen de deelnemers aan de pilot afgelegde zaken aanmelden bij het PIV. Het gaat dan uiteraard om zaken waarin zowel één van de deelnemende belangenbehartigers als één van de zes verzekeraars optreedt en die ook overigens voldoen aan de criteria van de pilot. Op een registratieformulier geven de deelnemers onder andere aan welk bedrag er conform art. 6:96 lid 2 BW aan buitengerechtelijke kosten is betaald en wat er zou zijn betaald als de staffel zou zijn toegepast. Het PIV zal na de praktijktest de geregistreerde zaken laten onderzoeken (aan de hand van de vraag: is de optelsom van hetgeen op grond van de staffel zou zijn betaald gelijk/hoger/lager dan hetgeen is betaald op grond van art. 6:96 lid 2 BW?).

Uit een tussentijdse evaluatie van eind 2000 bleek dat door de deelnemers 125 zaken zijn aangemeld, hetgeen minder is dan verwacht. Via de contactpersonen van de verzekeraars/ belangenbehartigers is de pilot nogmaals uitgebreid onder de aandacht gebracht. Het PIV heeft bovendien een geplastificeerde kaart ontwikkeld waarop de belangrijkste onderwerpen van de pilot zijn afgedrukt. Deze kaart wordt momenteel uitgereikt aan de deelnemende belangenbehartigers en verzekeraars.

De werkgroep verwacht dat aldus dat de praktijktest volgens planning medio 2001 met voldoende geregistreerde zaken kan worden afgesloten.

Klankbordgroep/ geschillencommissie

Het PIV heeft begin 2000 een klankbordgroep in het leven geroepen bestaande uit vertegenwoordigers van de deelnemende belangenbehartigers en de werkgroep Buitengerechtelijke Kosten. De klankbordgroep denkt en discussieert mee over de belangrijke onderwerpen van de pilot en is inmiddels tweemaal bijeen geweest.

Voor geschillen waar de aan de pilot deelnemende partijen niet uit kunnen komen is een geschillencommissie in het leven geroepen. De commissie is als volgt samengesteld:

- Voorzitter: mevrouw mr. A.E. Teeuwissen-van der Valk (rechter in de Arrondissementsrechtbank te Arnhem);
- Van de zijde van de letselschadebureaus: mr. Y.P.J. Drost (Rechtspraktijk Drost te Hengelo);
- Van de zijde van de LSA-advocaten: mr. M.F.H.M. van Haastert (Nysingh Dijkstra De Graaff); en
- Van de zijde van de verzekeraars: mr. F.Th. Kremer (Stichting PIV).

De plaatsvervangende leden zijn:

- Van de zijde van de letselschadebureaus: mr. D.B. Reuhman (ANWB, afdeling Rechtshulp);
- Van de zijde van de LSA-advocaten: mr. J.S. Top (Van Kouterik Advocaten); en
- Van de zijde van de verzekeraars: mr. W.S. de Vries (Univé).

Er zijn tot op heden geen geschillen bij de commissie aangemeld.

Tot slot

Het PIV heeft zich ten doel gesteld vanuit de praktijk van de letseldossiers en met een maximale betrokkenheid van de belanghebbende partijen een model te ontwikkelen voor het eenvoudig vaststellen van de redelijke buitengerechterlijke kosten in personenschadedossiers. Dat doel is zeker de moeite waard. Mede door deze pilot is er meer aandacht voor het onderwerp buitengerechterlijke kosten en voor de vraag hoe de vergoeding hiervan kan worden gestroomlijnd.

Zo spoedig mogelijk na mei 2001 hoopt de werkgroep u nader te kunnen informeren.

print pagina.

Bulletin 2001, 2 Causaliteitsafweging of billijkheidscorrectie (Bewerkt door Mr.P.J.M. Houben, Interpolis)

Verkeersongeval; aanrijding tussen auto en fiets (HR 10 november 2000, 718 (Levob/van den Bos))

Essentie

De omstandigheid dat een motorrijtuig in het verkeer voor andere verkeersdeelnemers een bijzonder gevaar oplevert. Dat dient aan de orde te komen als het gaat om de verdeling van de aansprakelijkheid. Daarvoor moet eerst de causaliteit worden afgewogen en vervolgens dient te worden beoordeeld of de billijkheidscorrectie een andere verdeling noodzakelijk maakt. Bij dit laatste kan een rol spelen het optreden van het Betriebsgefahr.

Feiten

Op 12 december 1994 heeft een aanrijding plaatsgevonden, waarbij Van den Bos (hierna te noemen 'B' als bestuurster van een personenauto en Heinen (hierna te noemen 'H') als fietser betrokken waren. B reed over een voorrangsweg, terwijl H naast zijn fiets voor de haaiantanden van een voor

B rechts gelegen weg stond te wachten teneinde te kunnen oversteken. Vóór H was zijn echtgenote de voorrangsweg, waarop B reed, al deels overgestoken; zij stond op de middenberm te wachten met de rug naar de aankomende B gekeerd.

Plotseling stapte H op zijn fiets en stak hij over. Daarbij werd hij door B aangereden en raakte hij zwaar gewond. H was voor ziektekosten verzekerd bij Levob (hierna te noemen 'ziektekostenverzekeraar'). Deze ziektekostenverzekeraar deed ten behoeve van H uitkeringen en wilde deze verhalen op (de WAM-verzekeraar van) B. B heeft in het kader van de toepasselijkheid van art. 31 lid 1 (oud) VVW jegens de ziektekostenverzekeraar een beroep gedaan op overmacht.

Rechtbank

De rechtbank heeft de vordering van ziektekostenverzekeraar afgewezen. Motivering: B behoefde bij het bepalen van haar verkeersgedrag geen rekening te houden met de mogelijkheid dat H vlak vóór haar auto alsnog zou oversteken.

Haar kan derhalve niet worden verweten dat zij de voorrangskruising met onverminderde snelheid van 40 à 50 km/uur is opgereden. B treft ter zake van het ongeval rechtens geen enkel verwijt.

Hof

Het hof acht de grieven van ziektekostenverzekeraar tegen het vonnis van de rechtbank gegrond. Het hof overweegt:

1. De rechtbank had niet zonder meer er van mogen uitgaan dat B voorafgaand aan het ongeval met een snelheid van 40 à 50 km/uur heeft gereden;
2. De rechtbank had niet op grond van de enkele stelling van B, dat H niet de indruk wekte dat hij ging oversteken, mogen aannemen dat B met die mogelijkheid geen rekening had behoeven te houden.

Aan B wordt bewijs opgedragen, waarna het hof concludeert dat B er niet in is geslaagd overmacht aannemelijk te maken. Vervolgens overweegt het hof dat H een ernstige verkeersfout heeft gemaakt door vlak voor de naderende B te gaan oversteken. Maar ook B heeft aan het ontstaan van het

ongeval bijgedragen door met een snelheid van meer dan 40 km/uur te rijden en die snelheid bij het naderen van de kruising niet te minderen.

Het hof past een verdeling toe als bedoeld in art. 6:101 BW: 80% van de schade wordt toegerekend aan H, 20% aan B. Ziektekostenverzekeraar doet nog een beroep op de billijkheidscorrectie van art. 6:101 BW, maar dat beroep wordt door het hof afgewezen, omdat ziektekostenverzekeraar niet aangeeft welke concrete omstandigheden zij daarbij op het oog heeft. Ziektekostenverzekeraar had een beroep gedaan op de billijkheidscorrectie, omdat bij H geen sprake was van opzet of aan opzet grenzende roekeloosheid, maar dat doet volgens het hof bij een beroep op de billijkheidscorrectie niet ter zake. Het moet gaan om 'specifieke, individuele factoren, die tot gevolg hebben dat de billijkheid in het concrete geval een andere verdeling eist dan de uitkomst van de verdeling op basis van de causaliteit'.

Hoge Raad

Ziektekostenverzekeraar komt in cassatie op tegen het oordeel van het hof omtrent de verdeling van de causaliteit. In het bijzonder is de snelheid, waarmee B heeft gereden niet komen vast te staan. Dus bestaat, aldus ziektekostenverzekeraar, geen grond om aan te nemen dat B niet te hard heeft gereden. En daarmee zou, eveneens aldus ziektekostenverzekeraar, de grondslag ontvallen aan het oordeel van het hof dat H is gaan oversteken op een moment dat hij de auto van B kon waarnemen.

De Hoge Raad stelt dat het hof heeft aangenomen dat B harder reed dan 40 km/uur, omdat B niet slaagde in het aannemelijk maken dat zij 40 km/uur reed. Daarnaast is niet komen vast te staan dat B haar snelheid bij het naderen van de kruising heeft verminderd. Dus mocht het hof er van uitgaan dat B met een te hoge snelheid de kruising is genaderd. Van de andere kant is ook niet komen vast te staan dat B met een snelheid reed die hoger lag dan de maximaal toegestane van 50 km/uur.

Voorts heeft het hof ten voordele van H er rekening mee gehouden dat de weg waarover B naderde een bocht naar rechts maakt. Maar daarin lag kennelijk geen belemmering voor H om B tijdig waar te nemen.

Dit zijn omstandigheden, aldus de Hoge Raad, waarover alleen de feitenrechter kan beslissen en die dus in cassatie niet kunnen worden getoetst.

Het cassatiemiddel, waar het hier voornamelijk om gaat is het volgende: Ziektekostenverzekeraar stelt dat het hof art. 6:101 BW onjuist en/of te beperkt heeft uitgelegd. Bij het vaststellen van de causale bijdrage kan het volgens ziektekostenverzekeraar ook gaan om andere factoren, die tot de schade hebben bijgedragen. Tot die factoren behoort of kan behoren 'het verschil tussen de zeer aanzienlijk grotere massa/het gewicht/de snelheid (in het algemeen gesproken) van een automobiel tegenover de veel geringere massa/het gewicht/de snelheid van de fietser'.

De Hoge Raad overweegt echter:

Deze klacht mist feitelijke grondslag, omdat:

- a. het hof in zijn overwegingen heeft betrokken dat het gaat om een aanrijding tussen een motorrijtuig en een fiets;
- b. het hof uitdrukkelijk heeft aangegeven dat het gaat om de mate waarin de aan ieder van hen toe te rekenen omstandigheden tot de schade hebben bijgedragen;
- c. in de causaliteitsafweging niet steeds uitdrukkelijk moet worden betrokken dat een aanrijding met een motorrijtuig door zijn massa en snelheid ernstige en verstrekkende gevolgen heeft;
- d. de omstandigheid dat een motorrijtuig in het verkeer voor andere verkeersdeelnemers een bijzonder gevaar oplevert, aan de orde dient te komen als het gaat om de op de verdeling op basis van de causaliteit volgende afweging of de billijkheid een andere verdeling van de aansprakelijkheid eist.

Tenslotte stelt ziektekostenverzekeraar dat het hof de billijkheidscorrectie als bedoeld in de laatste zin van art. 6:101 lid 1 BW onjuist heeft toegepast. De Hoge Raad merkt daarover op dat het hof echter niet uit het oog heeft verloren dat de uiteenlopende ernst van de gemaakte fouten tot een andere verdeling van de schade dan op grond van causaliteit aanleiding kan geven. Het hof heeft alleen de stelling van ziektekostenverzekeraar verworpen dat het ontbreken van opzet of aan opzet grenzende roekeloosheid aan de zijde van H aanleiding moet zijn tot een andere verdeling.

Commentaar

In deze zaak beklagde verzekeraar zich erover dat het hof onjuist heeft geoordeeld door het Betriebsgefahr niet in de causaliteitsafweging te betrekken.

Zoals de A-G Hartkamp in zijn conclusie voor het arrest terecht opmerkt kunnen in het kader van de causaliteitsafweging andere omstandigheden dan aan de aansprakelijke of de benadeelde toe te rekenen gedragingen een rol spelen. Dat blijkt al uit het feit dat art. 6:101 BW ook van toepassing is op de (veelal kwalitatieve) aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt door bijvoorbeeld opstallen, gebrekkige zaken, gevaarlijke stoffen en dieren.

Verdedigd wordt verder dat juist het feit dat op iemand risico-aansprakelijkheid rust reeds de causale toerekenbaarheid 'verscherpt'. Dit kan meebrengen dat ook bij de afweging van de wederzijdse veroorzakingsbijdragen omstandigheden voor zijn rekening worden gebracht, die niet onmiddellijk samenhangen met zijn wijze van handelen.

Omgekeerd kan het betekenen dat aan degene, die het slachtoffer wordt van een 'Betriebsgefahr', geen of slechts in beperkte mate eigen schuld kan worden tegengeworpen.

Anders geformuleerd: reeds in de causale fase kunnen over en weer meer elementen betrokken worden dan ieders eigen handelen.

Begrijpelijk is dan ook dat (eerder) in de literatuur het bijzondere gevaar van motorrijtuigen voor voetgangers en fietsers als factor bij de causaliteitsafweging naar voren is gebracht. Maar de Hoge Raad is met betrekking tot de aansprakelijkheid van de automobilist ten opzichte van de fietser of voetganger nu eenmaal duidelijk een andere weg ingeslagen. Met de gevaren voor het gemotoriseerde verkeer voor deze kwetsbare verkeersslachtoffers wordt rekening gehouden door de zogenaamde 100%- en 50%-regels, die níét zijn gebaseerd op de causaliteitsafweging maar op de billijkheidscorrectie van art. 6:101 BW (zie HR 24 december 1993, NJ 1995, 236 Anja Kellenaers).

Die regels strekken slechts ter bescherming van het verkeersslachtoffer zelf, niet ten gunste van de verhaalzoekende sociale of particuliere verzekeraar. Indien een verzekeraar regres neemt, vindt vermindering van de schadevergoedingsplicht plaats aan de hand van de causaliteitsafweging, waarbij een billijkheidscorrectie niet is uitgesloten (zie HR 2 juni 1995, NJ 1997, 700 Klaverblad/IZA). Bij die billijkheidscorrectie moet rekening worden gehouden met alle relevante omstandigheden aan de zijde van de bestuurder en slachtoffer, waaronder de ernst van de gemaakte fouten en de verwijtbaarheid. Die billijkheidscorrectie leidt doorgaans slechts tot een bijstelling van beperkte omvang van het resultaat van de causaliteitsafweging (zie HR 5 december 1997, NJ 1998, 400 Terminus/ZAO).

Het zou vreemd aandoen indien, ingeval het slachtoffer zelf verhaal neemt, het Betriebsgefahr níét wordt meegewogen bij de wederzijdse causaliteit, maar in de billijkheidscorrectie, terwijl het wél als causaliteitsfactor zou meewegen als er sprake is van een regresnemende verzekeraar. Daarvan heeft de Hoge Raad immers beslist dat deze niet kan profiteren van de slachtofferbescherming.

print pagina.

Bulletin 2001, 2 De rol van deskundigen in het schaderegelingsproces (Bewerkt door Mr. A.F.J. Blondeel, AMEV Personenschade)

12e LSA-symposion

Wat was er allemaal aan de hand, op vrijdagochtend 26 januari 2001? 's Morgens vroeg snorrende televisiecamera's in de schouwburgzaal van Congrescentrum De Reehorst te Ede? Ik wist niet beter, dan dat de handel en wandel van het aanwezige publiek in het uitgaansleven van Ede alléén buiten

op straat door camera's wordt geregistreerd. 's Avonds in het NOS Journaal gaf Philip Freriks hieromtrent uitsluitel. 'LSA-advocaten zijn geschrokken van alle kritiek vanuit de maatschappij naar aanleiding van hun optreden na de rampen in Enschede en Volendam. De witte ridders dienden hun zwartgeblakerde blazoen op te poetsen en organiseerden derhalve een congres ter contemplatie.' Jazekeer, ons vakgebied spreekt maatschappelijk zeer tot de verbeelding.

Ik meen echter vrijdag overdag 'gewoon' het jaarlijkse symposium van de LSA-vereniging te hebben bijgewoond. Niet schuld en boete, maar de rol van de deskundige in het schaderegelingsproces was dit jaar het onderwerp. Hieronder volgt een korte impressie van deze dag. Organisator Vermande Studiedagen beschikt zoals gebruikelijk over de volledige teksten van de door de sprekers gehouden inleidingen. Deze zijn na het afloop uitgereikt aan de deelnemers, wellicht dus ook aan een collega werkzaam bij uw bedrijf.

1. De rol van de deskundige in rechte

PROF.MR. W.D.H. ASSER (HOUGLERAAR BURGERLIJK PROCESRECHT RUL)

Asser gaf in zijn inleiding al aan dat hij een tamelijk ondankbaar onderwerp zou gaan bespreken. De rol van de deskundige in het civiele proces is formeel ingekaderd in het civiele procesrecht. De jurist kan alles dus naslaan in wetboek of procesrechtelijke handboeken. Praktisch gesproken is van belang dat het in het civiele proces noodzakelijk is juridische stellingen en beslissingen te onderbouwen. Dit onder andere door het in kaart brengen van de concrete feiten waaronder zich een voorliggende casus heeft afgespeeld. Vaak is de werkelijkheid complex. Teneinde bepaalde feiten vast te stellen of te beoordelen, kan het nodig zijn een deskundige in te schakelen. De deskundige geeft feitelijke voorlichting, of zelfs een oordeel, over feitelijke gedragingen of situaties.

Te denken valt aan onderzoek naar de oorzaak van een ongeval, waardering van de hoogte van de schade, alsmede de fysieke of psychische gevolgen van een ongeval. Komen de juristen die zich met een casus bezig houden er niet uit, dan kan een deskundige worden ingeschakeld. Zonodig kan de rechter een deskundige benoemen, eventueel op verzoek van partijen. Het rapport van een door de rechter benoemde deskundige, het deskundigenbericht, is een bewijsmiddel. Dat is een belangrijk gegeven, gezien het spanningsveld van enerzijds de partij-autonomie en anderzijds de vrijheid die een rechter heeft om zich te laten voorlichten. Ook bij het deskundigenbericht dient derhalve het wettelijke beginsel van hoor en wederhoor steeds te worden toegepast. Het deskundigenbericht heeft vrije bewijskracht, het staat ter vrije beoordeling aan de rechter. Asser aanvaardt, mede op grond van het feit dat noch de wet noch de jurisprudentie van de Hoge Raad dit uitsluit en de mogelijkheid een uitgebracht deskundigenbericht als een bindend advies te

beschouwen.

Daarover dient dan wél overeenstemming te bestaan tussen procespartijen en onverlet de beslissingsvrijheid van de rechter. Het ligt in de bedoeling van de wetgever op 1 januari 2002 het procesrecht te wijzigen. Het komend recht introduceert de mogelijkheid van een voorlopig deskundigenverhoor, waarbij een partijdeskundige door de rechter kan worden gehoord. In een gecompliceerde zaak wordt het er voor een rechter niet eenvoudiger op: gezien het beginsel van hoor

en wederhoor kan dit leiden tot diverse door partijen ingebrachte deskundigenberichten en dus tot een choc des opinions. Voor de rechter betekent dit een extra uitdaging zijn werk goed te doen. Partijen krijgen meer kansen om gefundeerd te reageren op de uitkomst van de door de rechter geëntameerde expertise.

2. Verkeersongevallenanalyse: een vak apart

ING. N.L. BOSSCHA (VERKEERSONGEVALLENDESKUNDIGE)

Dagvoorzitter mr. N.A.M. Schipper (President Gerechtshof Amsterdam) vatte na afloop van deze inleiding al kernachtig samen, dat spreker in ieder geval heeft duidelijk gemaakt dat de verkeersongevallendeskundigen hard aan de weg timmeren voor wat betreft hun opleidingsniveau en kwaliteitseisen. Dit door middel van regelgeving binnen hun brancheverenigingen en verhoging van hun (internationale) organisatiegraad. Het was op deze aspecten dat Bosscha zijn lezing toespitste. Dat was jammer, omdat juist praktijkvoorbeelden inzake de verrichtingen van ongevallenanalisten de feitelijk toegevoegde waarde van hun rapportage hadden kunnen verduidelijken. Het dagthema was immers de rol van de deskundige in het schaderegelingsproces. Bosscha gaf een voorbeeld betreffende een voorval, waarin na een eerste politie-onderzoek werd geconcludeerd dat een auto wegens te hoge snelheid en mogelijk drankgebruik van de bestuurder van de weg zou zijn geraakt. Nadere analyse door Bosscha verlegde de nadruk naar de slechte weersomstandigheden en de mogelijkheid van aquaplaning vanwege spoorvorming. De invloed op de civielrechtelijke afwikkeling van de zaak, toch datgene waarmee het gehoor in de zaal dagelijks te maken heeft, kwam helaas niet goed uit de verf. Spreker brak een lans voor zijn branche, in die zin, dat een goede verkeersongevallendeskundige objectieve waarheidsvinding nastreeft. Ook in het geval van eenzijdige inschakeling door een van de (proces)partijen, wordt het onderzoek dus feitelijk verricht, onafhankelijk van de individuele belangen welke de opdrachtgever bij de uitkomst van het onderzoek heeft. Een goed uitgevoerde ongevalsanalyse is een geëigend middel om de toedracht van een ongeval zo objectief mogelijk te reconstrueren.

3. Noem mij de naam van uw deskundige en ik zeg u wie u bent

MR. F.B. REIJNEN (REGISTEREXPERT PERSONENSCHADE EN DIRECTEUR CUNNINGHAM BOSCHMAN)

Cunningham Boschman is, zoals bekend, een schaderegelingsbureau dat in opdracht van verzekeraars werkt. Ondanks de zakelijke tegenstellingen, pleitte Reijnen ervoor vooral de gemeenschappelijke belangen van partijen bij de schaderegeling te laten prevaleren. Dit leidt voor iedereen tot winst. Van deskundige partijen mag worden verwacht dat zij buiten rechte tot regeling van een personenschade kunnen komen. De deskundige rechtshulpverlener van de gelaedeerde en de namens de verzekeraar optredende deskundige moeten dan ook niet zozeer tegenover elkaar staan, doch complementair werken.

Reijnen sprak in de huidige situatie van een 'bipolair model'. Binnen dit model is er sprake van een geschil over de vergoedingsverplichting, dan wel over de omvang van de vergoeding. Ten aanzien van de afwikkeling rijst de vraag wie wanneer welke werkzaamheden verricht en wat dat mag kosten.

De schaderegelaar kijkt door de bril van de verzekeraar en de advocaat door die van gelaedeerde. Deze verschillende manier van kijken levert een zakelijke belangentegenstelling op, ondanks het feit dat in veel gevallen op basis van dezelfde feiten, kennis, opleiding, jurisprudentie en dergelijke de zaak wordt beoordeeld. De behoeften van ongevalsslachtoffers mogen als bekend zijnde worden verondersteld. Behoeften aan: informatie, hulp en steun, zorg, adequate (medische) behandeling, (financiële) zekerheid, rechtvaardige behandeling, terugdringen van schadelijke gevolgen, adequate schadevergoeding, voortvarende afwikkeling, bescherming privacy, rechtshulp, voorkomen van onnodige processen, transparantie en controleerbaarheid op resultaten.

In het schaderegelingsproces, waarin aan genoemde behoeften tegemoetgekomen dient te worden, is vaak sprake van allerlei dubbeltellingen, doordat partijen elkaar bestrijden, ieder met hun eigen deskundigen(berichten); bijvoorbeeld het overleggen van een Audalet-berekening, gemaakt aan de hand van eenzijdig gekozen uitgangspunten. Wij weten allemaal dat een door de andere partij in te schakelen deskundig rekenaar op basis van andere, verdedigbare, uitgangspunten tot geheel andere uitkomsten kan komen. Het geeft te denken dat de transactiekosten, waarvan de kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte een substantieel gedeelte beslaan, inmiddels meer dan 40% van de schadelast uitmaken.

Samenwerking tussen partijen via stroomlijning en structurering van het schaderegelingsproces zou hier uitkomst moeten (kunnen) bieden. Reijnen kwam tot een geïntegreerd servicemodel, toe te passen door belangenbehartiger en verzekeraar, waarin het ongevalsslachtoffer centraal staat. Deze 'letselklant' wordt in het servicemodel als het ware omgeven door aanbieders vanuit sectoren die in zijn behoeften voorzien. Zo kan in tegenstelling tot het huidige bipolaire model worden gekomen tot een reële normering in het schaderegelingsproces, in plaats van dat het recht van de sterkste geldt. Reijnen pleitte voor het vermijden van een battle of the experts, het terugdringen van het bipolaire model en het werken aan vermindering van de schadelijke gevolgen van ongevallen en breekt een lans voor de werkzaamheden en aanbevelingen van het NPP. In het NPP wordt op uiterst zorgvuldige wijze onderzocht hoe op een beheersbare wijze voor ongevalsslachtoffers verbeteringen kunnen worden gerealiseerd.

4. Gooi het maar in mijn pet

MR J.W. WESTENBERG (COÖRDINEREND VICE-PRESIDENT ARRONDISSEMENTSRECHTBANK DEN HAAG)

Met de titel van zijn betoog beoogde de spreker niet zozeer aan te geven dat hij als rechter maar wat aan rotzooit met deskundigenberichten. Veeleer wenste hij te benadrukken dat een rechter allerlei specialistische materie ter beoordeling wordt voorgelegd, waar hij ook niet altijd in thuis is.

Hij noemde als voorbeeld Audalet-berekeningen die in een gerechtelijke procedure betreffende een letselshade worden overgelegd. Het was naar zijn mening helemaal geen slechte gedachte, wanneer door procespartijen wordt aangeboden dergelijke rapporten nader te laten toelichten door een partijdeskundige. Bepalend voor het inschakelen van een deskundige is het stadium waarin de zaak zich bevindt en de vragen die daar spelen. Het kan nodig zijn een deskundigenbericht of getuigenverhoor te gelasten bij vragen omtrent de toedracht van een ongeval. Ook in de fase waarin wordt gediscussieerd over aard en omvang van de schade. Kwantitatief gesproken worden er in gerechtelijke procedures overigens niet zo heel veel deskundigenberichten overgelegd. Het

benoemen van een deskundige kan voor de rechter reeds op een aantal praktische bezwaren stuiten. Er is vaak veel tijd en geld gemoeid met het uitbrengen en bespreken van een deskundigenbericht. De te verwachten opbrengst van het deskundigenbericht moet hiertegen kunnen opwegen.

In letselschadezaken speelt een rol dat een slachtoffer niet nodeloos met allerlei onderzoeken moet worden geconfronteerd. Zijn lichamelijke integriteit, privacy en persoonlijk levenssfeer moet zoveel mogelijk worden gerespecteerd. Kortom, het middel van het deskundigenbericht moet met omzichtigheid worden gehanteerd. Het vervolg op de door Westenberg gekozen titel van zijn voordracht was: 'dan zoek ik het later wel uit'. Het deskundigenbericht temporeert en lost naar zijn mening veelal niets op. Als het tegenzit, heeft men er een probleem bij. Niet iedere deskundige kan zijn oordeel zodanig geven, dat het behalve voor partijen ook voor de oordelend rechter begrijpelijk is. Westenberg gaf aan er een voorstander van te zijn zaken, waarin deskundigen met zekere regelmaat worden geraadpleegd, niet alleen door deskundige advocaten, maar op zijn minst ook door deskundige rechters te laten behandelen.

5. De weg naar normering en zekerheid van het medisch traject; waar ligt de grens?

DRS. G.S.D. ZAALBERG (MEDISCH ADVISEUR ANWB)

In het kader van de voorbereiding van dit symposium was door het LSA-bestuur aan de spreker een aantal vragen gesteld. De deelnemende deskundigen werd verzocht 'hardop' mee te denken op het eigen vakgebied. Zaalberg betrok twee van de voorgelegde vragen in zijn inleiding, te weten:

- 'Welke mate van zekerheid kunnen de deskundigen de rechter en partijen geven?' en
- 'Is normering van het medisch of arbeidsdeskundig traject mogelijk en wenselijk?'

Zaalberg vergeleek in zijn voordracht medische richtlijnen en regelgeving in Nederland met die in enkele van de ons omringende landen. Hij constateerde dat Nederland, anders dan de landen om ons heen, geen formele richtlijn voor het hele letselschadetraject heeft ontwikkeld. Dat geeft het regelingstraject een informele status, hetgeen een verwarrende onzekerheid tot gevolg heeft. Exemplarisch achtte hij het dat de Nederlanders zich behelpen met een uit de Verenigde Staten overgewaaid boekwerk, de AMA-guides (American Medical Association). Een boekwerk dat volgens spreker bovendien niet een eenheid zou zijn, maar een verzameling van gidsen betreffende verschillende medische vakgebieden. Waar naar zijn mening in onze buurlanden sprake zou zijn van eenheid, heerst in Nederland een situatie waarin opvattingen en criteria in de medische vakgebieden, zelfs voor dezelfde vakgebieden, vaak verschillen. De bijdrage van medisch deskundigen aan het schaderegelingsproces achtte Zaalberg, naar maatstaven van juridische zekerheid en juridische gelijkheid, dan ook niet betrouwbaar. Het ontbreken van juridische betrouwbaarheid in het medisch traject wordt volgens Zaalberg veroorzaakt door het ontbreken van een wettelijke regelgeving voor dit traject en de politieke besluitvorming, neergelegd in de wetgeving voor langdurige werkloosheid, waarin een koppeling is weggenomen tussen de graad van algemene invaliditeit en arbeidsongeschiktheid. Zonder door de wet gestelde procedurele of inhoudelijke normen acht Zaalberg normering van het medisch traject een utopie. Normering is volgens spreker niet mogelijk en

ook niet wenselijk anders dan langs de weg van regelingen op microschaal daar waar partijen onderling tot afspraken komen. De keus is aan de bij het schaderegelingsproces betrokken partijen, of zij met het huidige medisch traject

in de schaderegelingsprocedure willen voortgaan. Spreker dacht dat de buurlanden wellicht model kunnen staan, indien er behoefte wordt gevoeld aan veranderingen. Zaalberg refereert in dit verband ook nog aan het eindrapport van de werkgroep medisch traject van het NPP.

6. De overbrugging van de kloof tussen rechter en deskundige

PROF.MR. B. SLUIJTERS (HOOGLERAAR GEZONDHEIDSRECHT RUL)

Indien in een gerechtelijke procedure een deskundige wordt ingeschakeld, is het van belang dat de deskundige doordrongen is van de relevante, toepasselijke rechtsregels. Hij moet met andere woorden iets van de rechtsgang en de rechter begrijpen. Andersom moet de rechter iets van de deskundige en diens vakgebied begrijpen om het uitgebrachte advies goed te kunnen gebruiken. Waar de jurist normatief te werk gaat, moet de arts natuurwetenschappelijk zien vast te stellen wat een mens fysiek mankeert. Waar de arts vaart op het kompas van ál zijn zintuigen, is de jurist meer een mens van het woord. Voor de arts staat zijn patiënt in de tegenwoordige tijd centraal, waar een jurist in verschillende kwaliteiten betrokken kan zijn bij de afweging van conflicterende

belangen en daarbij naar verleden, heden en toekomst moet redeneren. Allemaal factoren die hun invloed doen gelden, wanneer een medicus optreedt als deskundige in een juridisch geschil.

Om de kloof tussen rechter en deskundige te overbruggen, is het dienstig als de deskundige zich verdiept in de (basis) principes van het burgerlijk procesrecht. Voor wat betreft de beoordeling van causaal verband tussen een fout en schade kan de medicus vaak wel zonder nadere toelichting oordelen over een redelijke toerekening. Ook deze spreker bleek voorstander van het geven van een mondelinge toelichting ter terechtzitting bij een schriftelijk uitgebracht deskundigenbericht. Waar de wet beide procespartijen toestaat de ingeschakelde deskundigen te horen, loopt dit, mede wegens onwennigheid aan beide zijden, nog wel eens uit op minder genoeglijke situaties. Als alternatief droeg spreker aan de vorming van gemengde colleges, waarin zowel medici als juristen zitting hebben. Dit zou tot meer begrip over en weer kunnen leiden en daarmee tot de beste beslissing in medische zaken.

print pagina.

Bulletin 2001, 2 Digitaal tijdperk in beweging (Bewerkt door C. Visser, AXA)

Haast onopgemerkt door ons werd op 1 oktober 2000 de Electronic Signatures in Global and National Commerce Act in de Verenigde Staten van kracht. Meer bekendheid heeft het dat als uitvloeisel van de richtlijn nr. 97/7/EG per 1 februari 2001 de Wet Verkoop op Afstand inging.

Het kabinet streeft naar 25% elektronische afhandeling van publieke dienstverlening in 2002. Minister Van Boxtel propageert beschikbaarheid van een digitale handtekening voor iedereen in 2003. Het nieuwe paspoort moet daarvan worden voorzien, hetgeen technisch uitvoerbaar is. In Delft is een proef begonnen met digitale werkbriefjes voor werklozen. Amsterdam Oud Zuid heeft een proefproject met digitaal stemmen. Een subsidieregeling kennisverzamelings- en

kennisoverdrachtprojecten is in het leven geroepen voor het midden- en kleinbedrijf als stimulering van innovatie.

De informatie- en communicatietechnologie (ICT) wordt bij scholen verder ingevoerd. Voor 1 januari 2003 zullen 11.000 scholen en instellingen (o.a. musea en bibliotheken) op 'Kennisset' zijn aangesloten.

Voortgang sites

Met onze sites zijn wij een eind gekomen op de digitale weg. In sommige opzichten hebben wij een voorsprong op andere spelers in de letselschaderegeling. Internet heeft als informatiemiddel voor verzekeraars wél enkele nadelen. Een volledige openstelling van internet voor medewerkers is uitzondering, omdat de aandacht voor het eigenlijke werk daardoor kan verminderen. De mogelijkheden van beperking tot contact met wenselijk geachte sites zijn uitstekend te realiseren. Dat is niet bij iedereen bekend.

De site voor schadebehandelaars bij verzekeringsmaatschappijen kan alleen via onze internetprovider worden benaderd, omdat het een extranetsite betreft. Verzekeraars werken vaak samen met andere providers. Wij gaan dat oplossen door nog dit jaar de site op internet te plaatsen. Onze algemene site is reeds voor iedereen toegankelijk. Deze site wordt daarom drukker bezocht dan de besloten site.

Het voordeel van het nog enigszins beperkte gebruik is dat wij relatief veel ruimte hebben tot aanpassing van onze informatie en wijze van omgang daarmee aan de ontwikkeling van internet technologie'n. Onze informatie hebben wij voor het grootste deel toegevoegd aan de PAV CD-ROM van Kluwer. Op onze besloten site staat een geconverteerde versie daarvan. Conversie is nodig, omdat de CD is gemaakt met een oude applicatie.

Kluwer gaat ertoe over om hun beperktere versie van de CD op internet te zetten. De CD's, die in de toekomst zullen worden gemaakt, zullen conversieloze kopie'n zijn van hun site. Dat biedt ons de mogelijkheid al onze informatie zonder conversieproblemen aan te laten sluiten op de site van Kluwer. Onze CD zal een kopie zijn van de Kluwer- en de PIV-site.

Een en ander gaat niet zonder slag of stoot, maar biedt de beste mogelijkheden voor een goed gestructureerde informatievoorziening in de toekomst.

Samenwerking met Kluwer brengt met zich mee dat verwijzingen in onze publicaties naar jurisprudentie of wetsartikelen automatisch van een hyperlink worden voorzien. Met een druk op de muisknop kan men de uitspraak of het wetsartikel, waarnaar wij verwijzen, raadplegen.

Het ligt daarom voor de hand om bepaalde informatie, die nu op computer van onze service-provider ABZ staat, aan te passen aan die van Kluwer. Dat vereist nu al voorzichtigheid met wat wij op onze sites plaatsen en hoe wij dat doen.

Enkele activiteiten

Een ontwikkeling die men overal op internet tegenkomt is, dat sites met links naar elkaar verwijzen. Wij ontvangen steeds meer verzoeken om verwijzingen naar schaderegelingsbureaus op te nemen. In vele gevallen nemen wij die op.

Als contraprestatie vragen wij om verwijzing van het schaderegelingsbureau naar ons op hun site. Aan links is het nadeel verbonden dat de daarin opgenomen internetadressen vaak een kortstondig leven beschoren zijn. Elke maand controleren wij onze links. Wij onderzoeken de mogelijkheid dat te combineren met het Verbond van Verzekeraars.

In onze nieuwsgroepen zien we diepgaande en weloverwogen discussies over allerlei letselonderwerpen. Diverse vragen aan collega's worden gesteld. Als een afdoend antwoord niet binnen een paar weken wordt gegeven, verzorgt het PIV dat.

Vooraf de snelheid die door de nieuwsgroepen mogelijk is voorziet in een behoefte. Een voorbeeld is dat van diverse procedures die op dit moment door een bekende belangenbehartiger tegen verzekeraars gevoerd wordt over buitengerechtelijke kosten van werkgevers. Een eerste uitspraak over de categorie: geen discussie of polarisatie, alleen opvraag van belang zijnde informatie, heeft een voor verzekeraars voordelige uitspraak opgeleverd, die binnen enkele dagen van commentaar voorzien en zelfs in extenso in een nieuwsgroep werd geplaatst. Goed voorbeeld doet naar wij hopen goed volgen.

Doelstelling

Wij verwachten dat over enkele jaren alle schaderegelaars van verzekeraars toegang hebben tot internet. Een optimale situatie kan daardoor ontstaan.

Wij zullen dan de infrastructuur zover klaar hebben dat aan ieders wensen zal worden voldaan.

print pagina.

Bulletin 2001, 2 Procedure verhaalsrecht buitengerechtelijke kosten (Bewerkt door Mr. R.Ph. Elzas en mr. R.H.J. Wildenburg, Dirkzwager Arnhem)

Bij de rechtbank te Arnhem is aanhangig een procedure tussen Amicon en Sterpolis. Hierin staat de vraag centraal of Amicon aanspraak kan maken op forfaitaire buitengerechtelijke kosten (€300 per dossier) in het geval de aansprakelijke partij aan Amicon op eerste verzoek heeft betaald de uitkering terzake waarvan Amicon regres wil nemen.

In deze procedure is van belang dat het niet gaat om een vordering terzake van schadevergoeding. Het betreft een op de wet gebaseerd regresrecht van uitkeringen die Amicon ten behoeve van haar verzekerde heeft gedaan terzake van een ongeval, waarvoor een derde aansprakelijk is.

Dat betekent dan ook dat het beroep van Amicon op het Amev/Staat-arrest (Hoge Raad 16 oktober 1998, NJ 1999-196 , VR 1999-61) niet opgaat, omdat het daarbij ging om een schadevergoedingsvordering van de Staat. Zolang niet gesteld kan worden, dat de tot vergoeding verplichte verzekeraar in gebreke is gebleven, kan geen aanspraak gemaakt worden op buitengerechtelijke kosten.

Voorts komen aan de orde, zij het subsidiair, de toetsing aan de redelijkheidstoets van art. 6:96 BW. Het standpunt wordt ingenomen, dat de activiteiten terzake waarvan een vergoeding wordt gevorderd, ook ondernomen hadden moeten worden, indien er geen aansprakelijke partij was geweest op wie de uitkering verhaald had kunnen worden.

In deze procedure is Amicon thans aan zet voor de conclusie van repliek. Het is in beginsel de bedoeling de rechtsvraag die in dit geding aan de orde is, aan de Hoge Raad voor te leggen. In dat verband vindt overleg plaats met de cassatieadvocaat mr. R.S. Meijer.

print pagina.

Bulletin 2001, 2 Verkeersgerichtstag Goslar 2001 (Bewerkt door J.L.M. Misana, Lid Raad van Advies)

Eind januari j.l. werd de 39e verkeersrechtconferentie in Goslar gehouden. Bij eerdere gelegenheden gaf ik een beschouwing betreffende het multidisciplinaire karakter van deze studieconferentie, zodat ik thans volsta met de berichtgeving omtrent deze bijeenkomst. Voor een verslag van het symposium van 2000 verwijs ik naar PIV-Bulletin 2000/05.

Opnieuw werd in acht werkgroepen gediscussieerd over even zovele onderwerpen.

Werkgroep 1: verkeersveiligheid voor kinderen

Hoewel men zich in 2000 bezig hield met de slachtofferbescherming in het civiele recht, betrof de discussie thans in hoofdzaak verkeersrechts maatregelen ter voorkoming van ongevallen met kinderen. Onder meer werd de verplichting aanbevolen tot het dragen van een helm voor fietsers beneden de leeftijd van 15 jaar; aanbevelingen werden ook aangenomen met betrekking tot zitplaatsen in schoolbussen en bevestigingssystemen voor kinderzitjes in personenauto's. Verkeersopvoeding en -scholing kreeg veel aandacht.

Werkgroep 2: toepassing van rijverboden

Met zeer grote meerderheid werd een voorstel verworpen om een rijverbod toe te passen als mogelijke straf bij algemene criminaliteit, buiten het wegverkeer. Het rijverbod moet een bijkomende straf zijn. Wél werd een voorstel aangenomen om de huidige maximale duur van het rijverbod te verlengen van drie naar zes maanden.

Werkgroep 3: thema: consumentenbescherming

Werkgroep 4: strategieën en maatregelen tegen snelheidsovertreders (in het Duits *italictemposünder* genoemd)

Niet aan de orde was de afwezigheid van een algemene snelheidsbeperking op autowegen. Wél werden nadere technische maatregelen voorgesteld om de snelheidsbeperkingen elektronisch dan wel anderszins met moderne technische middelen te bewerkstelligen.

Strikt afgewezen werd een voorstel om de houder van het voertuig aansprakelijk te houden bij snelheidsovertredingen en wel op juridisch technische gronden.

Werkgroep 5: actuele rechtsvragen in het stadsverkeer

Aan de orde kwamen de zogenaamde 30 km/uur-zones; de woonerven en het beroepsverkeer (goederen, diensten enz.).

Werkgroep 6: het verkeersongeval als arbeidsongeval

De drukst bezochte werkgroep hield zich voor de buitenlandse deelnemers (waaronder uw recensent) helaas slechts bezig met zeer uitgebreide en uitsluitend juridisch-technische verhandelingen inzake vragen rondom de weg van en naar het werk, alsmede het daarmee verband houdende regres van sociale verzekeraars. Immuniteit van de werkgever speelt alsnog een belangrijke rol. Voorwaar geen Nederlandse problematiek.

Werkgroep 7 justitiële hervorming van het verkeersaansprakelijkheidsproces

De Duitse overheid heeft structuurwijzigingen voorgesteld, die onder meer inhouden dat in civiele verkeerszaken vereenvoudigingen plaatsvinden. Bijvoorbeeld afschaffing beroepsinstantie bij Landes- en Oberlandesgericht. De werkgroep voelde niets voor deze structuurwijzigingen en zag geen enkel voordeel. Een positieve aanbeveling van de werkgroep behelsde de invoering van specialisatie met betrekking tot verkeersongevallen zowel bij rechtbanken als in de advocatuur. Met name de Fachanwalt für Verkehrsrecht achtte men noodzakelijk. Opleidingen moeten daarop worden afgestemd.

Werkgroep 8: traditioneel betreft de stof in deze werkgroep het zeerecht

Voorgesteld werd een Europees bewakings-, controle- en informatiesysteem voor de zeevaart in te richten.

De volledige teksten van de aanbevelingen zijn voor de liefhebbers bij het PIV secretariaat verkrijgbaar. Er waren 62 buitenlandse (lees niet Duitse) deelnemers, waarvan 13 uit Nederland. De volgende conferentie, de 40e Verkehrsgerichtstag, vindt opnieuw in Goslar plaats, 23 tot en met 25 januari 2002.

print pagina.